

HELMINTŲ INVAZIJOS IR GYVULIO ŠĖRIMO TARPUSAVIO SANTYKIAI (LITERATŪROS APŽVALGA)

Saulius Petkevičius

Užkrečiamųjų ligų katedra, Lietuvos veterinarijos akademija, Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas

Santrauka. Šioje literatūros apžvalgoje apibendrinta informacija apie įvairių maisto medžiagų – angliavandenių, baltymų, riebalų, mikro ir makro elementų – badavimo poveikį virškinamojo trakto helmintų invazijai. Parazitų populiacijos reguliavimas šeimininko organizme yra sudėtingas procesas, priklausęs nuo gyvulio imuniteto, šėrimo, amžiaus ir veislės. Gyvulio šėrimo ir parazitų santykiai dvejopi: parazitų invazija veikia gyvulio organizmo fiziologiją ir šėrimą; gyvulio šėrimas veikia parazitų populiaciją, t. y. jos pasireiškimą, persistenciją ir reprodukcinės savybes. Paskutini dešimtmetyje atlikta daug tyrimų, paskelbta nemažai apžvalginių straipsnių apie parazitų invazijos poveikį gyvulio organizmo fiziologijai ir šėrimui. Nustatyta, kad virškinamojo trakto helmintų invazija slopina maisto medžiagų absorbciją, pašaro sausosios ir organinės medžiagos virškinamumą; gyvulys netenka daugiau maisto medžiagų, išskiria daugiau amoniako, šlapalo kraujo plazmoje.

Gyvulio šėrimo arba dietos poveikis parazitų invazijai kol kas labai mažai tyrinėtas. Nedaug tyrimų atlikta nustatant gyvulio šėrimo ir atskirų jo sudedamųjų dalių poveikį virškinamojo trakto parazitų invazijai, nors plonosiose ir storosiose žarnose vyksta aktyvus maisto medžiagų skaidymas ir absorbcija, o parazitai tiesiogiai kontaktuoja su virškinamojo trakto turiniu. Remiantis literatūra, gyvulio šėrimo poveikį parazitinių helmintų invazijai galima suskirstyti taip: šėrimo poveikis helmintų aplinkai, tiesioginis pašaro sudedamųjų dalių poveikis parazitams, dėl šėrimo įvykę pasikeitimai šeimininko imuninėje sistemoje ir parazitams būtinų maisto medžiagų trūkumas. Virškinamojo trakto parazitų egzistavimui reikalinga specifinė biocheminė aplinka, priklausanti nuo gyvulio pašaro sudėties ir veikianti parazitų populiaciją.